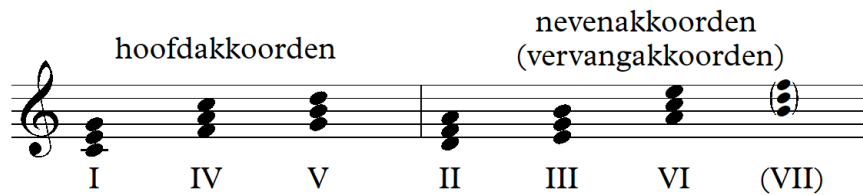

Tussendominanten in majeur

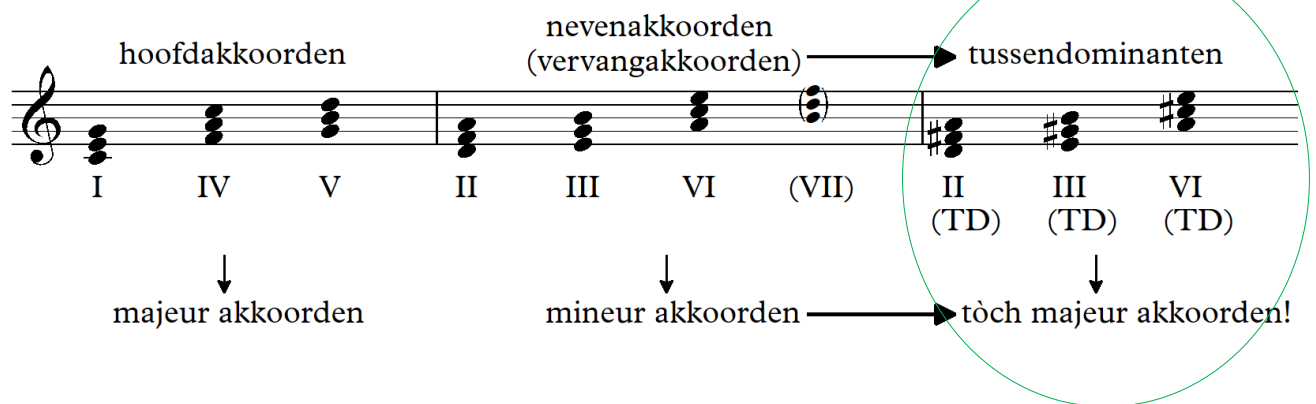
Nevenakkoorden: van klein naar groot

We hebben al gesproken van nevenakkoorden II, III en VI. Deze stonden ons toe variaties te maken op hoofdakkoorden I, IV en V:

Die nevenakkoorden zijn allemaal mineurakkoorden. Maar wij kunnen er ook een majeurakkoord van *maken*! Het resultaat van deze transformatie noemen we een **tussendominant (TD)**.

Nu hebben we nóg meer “kleuren” tot onze beschikking! We brengen namelijk toonaardvreemde noten in het spel:

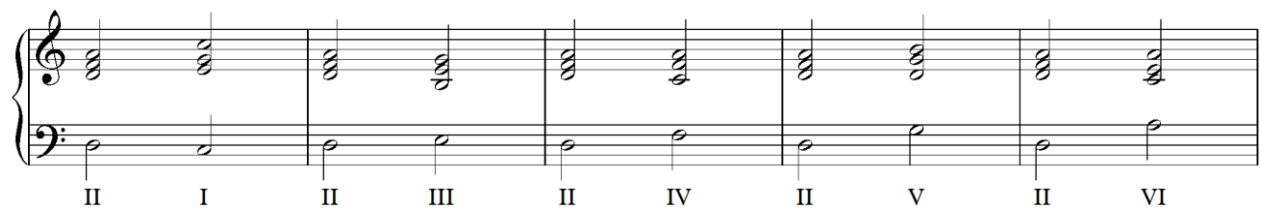

Hoofdregel

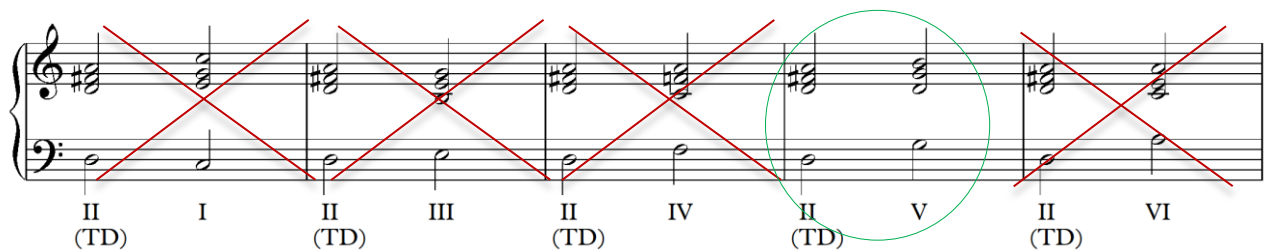
Hoewel een nevenakkoord erg vrij gebruikt mag worden, is de toepassing van een tussendominant onderworpen aan één belangrijke regel: deze **tussendominant moet altijd ‘oplossen’ naar een kwart omhoog (=kwint omlaag)!!!**

Waarom? Dat bekijken we op de volgende bladzijde terwijl we ons verdiepen in het scenario van de IIde graad.

Een normaal nevenakkoord mag in principe naar elk ander akkoord toe bewegen. Zo dus ook II:

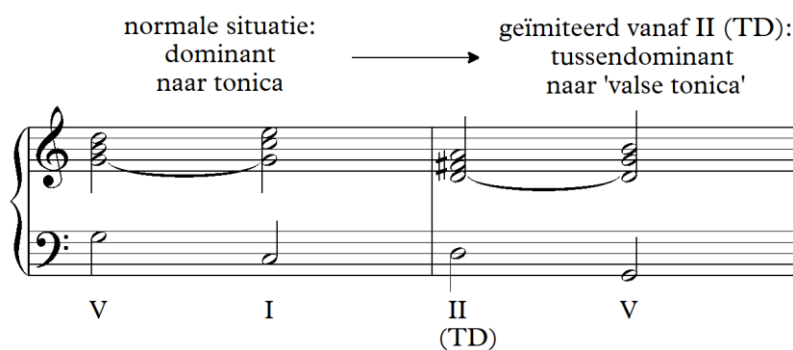
Maar van een tussendominant wordt steeds verwacht dat ze een kwart stijgt (=kwint daalt)!
In het geval van II (TD) *moet* deze tussendominant dus naar V:

Waarom? Alles zit in het woordje 'dominant'. De functie van een dominantakkoord bestaat er **ALTIJD** uit weer naar de tonica te leiden. Het dominantakkoord brengt ons terug 'thuis'.

Hier moeten we dus de vergelijking maken met het 'normale' dominantakkoord van onze toonaard: de V (of bij uitbreiding V7).

Zo analyseren we even de gebruikelijke akkoordverbinding V-I en projecteren al haar eigenschappen op de 'nieuwe' tussendominantsituatie. We transponeren de hele boel in dit geval dus een kwart lager:

Tussendominant met septiem

Als we spreken van een dominant akkoord, kunnen we ook spreken van een **dominant septiemakkoord**. Ook een tussendominant kan dus verrijkt worden met een kleine septiem.

tussendominant
als gewoon
majeurakkoord   →   tussendominant
als dominant
septiemakkoord

II (TD)   II7 (TD)

Focus: tussendominant op II = de dubbeldominant

De **tussendominant op graad II** krijgt, om de boel nog wat meer in de war te sturen, een eigen naam: **de dubbeldominant!**

Waarom? Indien we de regels van tussendominanten volgen, moet de tussendominant op II gevolgd worden door een V, namelijk een kwart hoger of kwint lager. Dit zagen we net hierboven. Deze V is nog steeds de oorspronkelijke dominant van de toonaard in kwestie. Zo is de tussendominant op II eigenlijk 'de tussendominant van de dominant'... Vandaar de naam 'dubbeldominant'.

Dat wilt daarom niet zeggen dat de tussendominant op VI de 'dubbeldubbeldominant is' en de tussendominant op III de 'dubbeldubbeldubbeldominant'... Neen, alleen de tussendominant op II krijgt een bijzondere naam toebedeeld.

Oefening

- Harmoniseer volgende melodie.
- Zoek de dubbeldominant (DD).
- Waar kunnen er nog tussendominanten (TD) geplaatst worden?

→ Let steeds op de hoofdregel: als je een TD of DD gebruikt, moet het volgende akkoord een kwart hoger of kwint lager liggen!

Focus: tussendominant (TD) op VI

Oefening

- Harmoniseer volgende melodie.
- Zoek de dubbeldominant (DD) en de tussendominant (TD) op VI.
- Waar kunnen er evt. nog tussendominanten (TD) geplaatst worden?

Focus: tussendominant (TD) op III

Oefening

- Harmoniseer volgende melodie.
- Zoek de tussendominant (TD) op III en VI.
- Waar kunnen er evt. nog tussendominanten (TD) of de dubbeldominant (DD) geplaatst worden?

Melodie 1

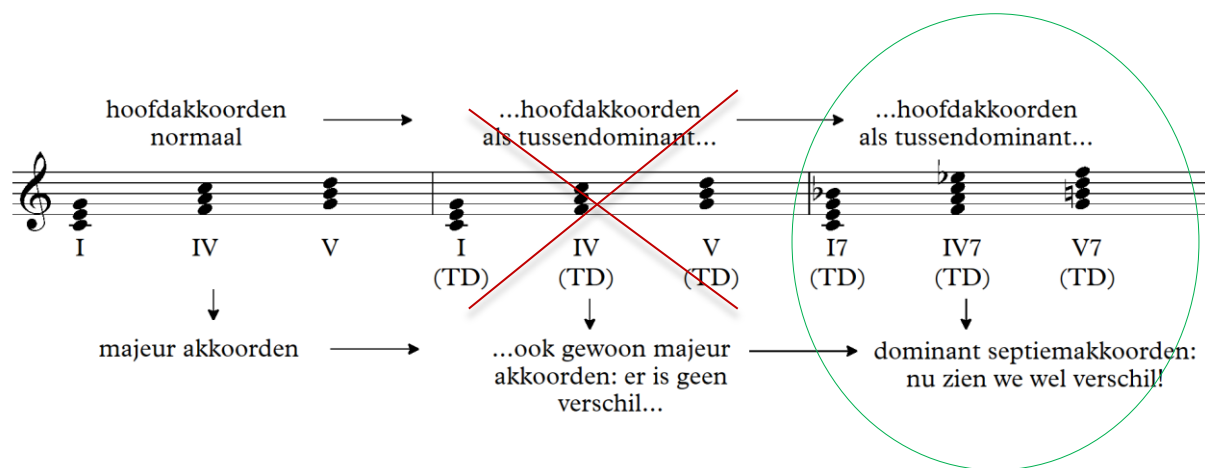
Melodie 2

Hoofdakkorden als tussendominant

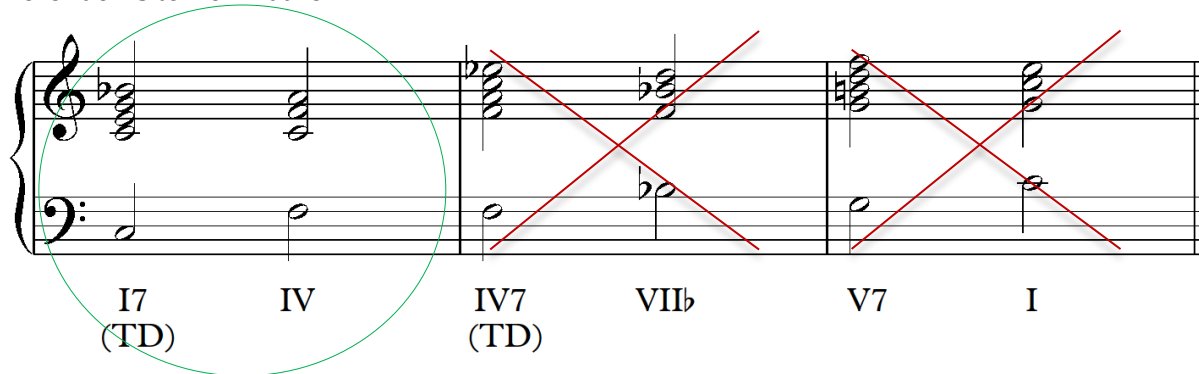
Ook hoofdakkorden kunnen een de functie van een tussendominant toebedeeld krijgen. Er is echter één probleem: zonder septiem zien zij er al uit als een tussendominant...

Zo kunnen we enkel spreken van een tussendominant op een hoofdgraad indien er een kleine septiem wordt bijgevoegd.

Geen tussendominant op IV en V

In principe is binnen de 3 hoofdakkorden I-IV-V enkel een tussendominant op graad I. Hieronder is te zien waarom:

De tussendominant op I lost volgens de hoofdregel mooi op naar IV (een kwart hoger). Geen probleem.

De tussendominant op IV lost echter op in een toonaardvreemd akkoord: VIIb (waarbij, in bovenstaand geval, de si mol niet in de toonaard do groot thuis hoort!) Dit is dus een modulatie, we zijn van toonaard veranderd. Dit kan, maar is in de strikte zin van het woord geen tussendominant, maar gewoon een dominant van de nieuwe toonaard, in dit geval si mol groot.

De tussendominant op V... die bestaat niet. De V is al een dominant akkoord, ook met de septiem erbij. Dit is en blijft dus gewoon het dominant septiemakkoord op V: V7.

Focus: tussendominant (TD) op I

Oefening

- Harmoniseer volgende melodie.
- Zoek de tussendominant (TD) op I en de dubbeldominant (DD).
- Waar kunnen er evt. nog tussendominanten (TD) geplaatst worden?

